Locul cu piază rea *Păţanie istorisită de dascălul bisericii din ****

Ba zău, mi s-a făcut lehamete să tot spun la poveşti! D-apoi cum gîndiţi? Chiar m-am săturat: ia mai zi o poveste, şi mai zi una, şi încă una, şi nu mai scapi Hai, fie, v-oi mai spune dară una şi-acum, dar zău că-i cea din urmă oară!

Iacătă de! vă auzeam că omul tot găseşte el chip în vreun fel s-o scoată la capăt, cum se zice, cu duhul rău. Dacă stai şi te gindeşti, de bună seamă este si aşa - cile nu se-ntîmplă pe lumea asta... Dar mai bine puneţi-vă strajă gurii. Cînd şi-o hotărî necuratul să te amăgească, apoi te-amăgeşte, şi gata; zău, te-amageşte! Iacă numai să vedeţi:

Patru eram noi acasă la tata. Fu pe-atunci - un mucos. Vreo unsprezece ani de aveam; ba unde, nici unsprezece: că, ţin minte ca azi, într-un rînd, cînd mă pusesem în patru labe de fugeam aşa încoace şi-ncolo si hamăiam cum hămăie dinii, tătuca numai ce prinde a clătina din cap şi strigă la mine: „Măi Foma, Foma, eşti flăcău mare, de însurat, da ţie-ţi arde a zburda ca unui mînz fără minte!" Bunicu-meu - fie-i uşor sughiţul pe ceea lume, că-l pomenesc -trăia pe-aîunci şi se ţinea bine moşneagul, era încă destul de verde. Numai ce-i venea lui uneori în minte...

Apoi la ce să mai povestesc dară? Unul de-un ceas scociorăşte jăraticul în vatră, cică să-şi aprindă luleaua, pe altul tocmai acum l-a pălit zorul să tragă o fugă după casă, el ştie de ce. Ba chiar aşa!... Treacă-meargă de v-aş ţine locului cu de-a sila, da nu, că doar voi m-aţi rugat şi aţi tot stăruit să vă povestesc. Ori ascultaţi, ori ba!

De la începutul primăverii tătuca se pornise la Crîm cu nişte tutun, să-l vîndă acolo. Două cară, trei cară vîrfuise - asta nu mai ţin minte. Avea preţ bun tutunul pe-atunci. îl luase cu el şi pe prîslea, ţînc de trei ani - zicea că să-l înveţe de mic la cărăuşie. Acasă rămăsesem: bunicul, mama, eu, şi mai pune doi, va să zică ceilalţi doi fraţi ai mei. Făcîndu-şi bunicul o bostană chiar la drumul mare, s-a dus să stea acolo, în colibă; ne luase şi pe noi. nepoţii, să ᵐai alungăm din cea bostană vrăbiile şi ţărcile. Apoi n-am fi putut noi spune că nu ne pria asemenea tocmeală. Toată ziua mîncam pe sparte ba castraveţi, ″pepene galben, ba napi, ba ceapă, ba mazăre, şi-apoi ţine-te cucurigu-cucu-ʳⁱ8ᵘ în burta noastră, zău aşa! Ei. dar pe lîngă asta ne mai alegeam şi cu §°logani. Lume pe şleah în sus, în jos şi mai fiecare pofteşte să se îndulcească ˢˡ ᵉl cu un harbuz sau cu un zămos. Ba încă, ţin minte, venea lume şi de prin

232

A. *V.*

J

°§ol

cătunele din împrejurimi, unii cu găini, alţii cu ouă sau cu vreun curcan schimbe pe ce aveam noi în bostană. Trai pe capul nostru, nu glumă! a

Dar ce-i bucura inima bunicului cel mai tare era că zi de zi treceau pe ac şleah cam la cincizeci de cară de-ale ciumaciior. Ştiţi, ciumacii - oameni um blaţi: cînd se-aşază ei la povestit, numai urechi să ai, să-i tot asculţi Iar bun cui, în privinţa poveştilor, curat vorba ceea: calule, mănînci ovăz? Uneori, cum venea vremea, i se întîmpla să dea ochi cu oameni pe care-i ştia de demult -cine nu-! cunoştea pe bunicul? - şi nu vă spun mai multe, că doar vă-nchipujţi ce-i atunci cînd se întîlnesc moşnegii şi se pun ei între ei la taifas: da-i, dă-i dă-i, c-a fost aşa şi-a fost aşa, era cutare şi cutare... Hei, cum se mai încing atunci la vorbă! Dumnezeu cu mila cîte-şi mai aduc aminte, şi de pe cînd.

Odată - ia uite cum ştiu, parc a fost ieri! - soarele abia prinsese a asfinţi-bunicul se învîrtea prin bostană, lua de pe harbuji frunzele de brusture cu care-i acoperise peste zi ca să nu-i dogorească soarele şi, dintr-asta, să se răscoacă.

— Ostap, îi spun eu lui frate-meu, uite, vin nişte ciumaci.

— Pe unde-s? a întrebat bunicul, crestînd coaja unui zămos din cei mari, ca să-i pună semn să nu-l mîncăm tocmai pe-acela noi, băieţii.

Şase căruţe în cap se-nşirau pe şleah, în fruntea lor venea pe jos un ciumac cu mustaţă încărunţită. N-ajunge el bine la - cît să zic? vreo zece paşi de noi, şi stă locului:

— Hai noroace, Maksim! Iacătă unde ne-a fost dat să ne vedem iarăşi! Bunicul a cătat spre el printre gene, să-l vadă mai bine:

— Eee! Noroace, noroace! Da dincotro te-aduce Dumnezeu? Ce, şi Boliacika[1] e-aici? Noroc, măi fîrtate, noroc! Măre, drace: d-apoi sînteţi aici cu toţii, şi Krutotrîşcenko[2]! şi Pecerîţia! şi Kovelek! şi Steţko! Ehehe! OhohoL. Şi dă-i pupături, după datină!

Au dejugat boii, le-au dat drumul să pască. Au lăsat căruţele în drum; s-au aşezat cu toţii roată în faţa colibei şi şi-au aprins lulelele. Dar parcă mai aveau răgaz acum de lulele? Luîndu-se cu palavrele şi taclalele, abia de-au apucat fiecare să pufăie doar cîte una.

După ce-au stat la masă, că era vremea prin-zişorului dintre prînz şi cină, bunicul, hai. şi-a ospătat musafirii cu zămoşi. Şi iacătă că fiecare, înstăpînindu-se pe zămosul lui, mi ţi-l curăţă de coajă frumuşel cu briceagul (oameni trecuţi prin ciur şi prin veşcă toţi, că străbătuseră lumea cruciş şi curmeziş, ştiau ei, dar, cum să mănînci atunci cînd te afli n vizită; ba oricînd. chiar şi la masă cu boierii, cum să nu, îi ţinea cureaua sa şadă) şi după ce şi-a curăţat aşa fiecare zămosul de mai mare dragul, i-au dat gaură cu vîrful degetului, au supt din el zeama şi ce mai era înăuntru şi-apoi s-au apucat să-l taie tot cîte puţin şi să ducă la gură pe rînd bucăţică cu bucăţică.

Da voi, măi băieţi, s-a întors de la o vreme bunicul către noi, ce staţi gură-cască? Trageţi-i un joc, mă împieliţaţilor! Ostap, un ţi-e fluierul? Ia aud un cazacioc! Foma. pumnii în şolduri! Bun! Aşa! Zi-i: hei, hop! S pe-atunci, copilandru, eram iute ca argintul-viu. Eh, bătrîneţe, bătrîneţe furisită! unde mai pot juca eu acum ca odinioară? în loc să-mi sfîrîie 3 vioarele, poticnesc la tot pasul... S-a uitat bunicul la noi cît s-a uitat, şezînd jL ;os cu cuimacii. Dar numai ce bag eu seamă că picioarele lui nici că mai aveau stare: parcă i le tot brîncea nu ştiu cine.

— Măi Foma, mi-a spus Ostap, mare lucru de nu s-o apuca ghiujul acuşi să joace şi el! Şi să nu ziceţi! N-apucă bine Ostap să-şi mîntuie vorba, că moşneagul -gata. nu l-a mai răbdat inima! Ţinea el, vedeţi, să se cam fălească în ochii ciumaciior.

— Tii, bată-vă să vă bată de băieţi! D-apoi aşa se joacă? Ia, să v-arăt eu cazacioc!

Şi spunînd aceste, a sărit în picioare, şi-a rotit mîinile pe sus în văzduh şi a început a tropoti şi a-şi pocni călcîiele.

Acum, ce-i drept nu-i minciună, cum juca bunicul i-ar fi venit şi nevestei hatmanului să se prindă în danţ cu el. Ne-am dat deoparte eu, frate-meu şi celălalt frate, Ostap, şi unde nu s-a pornit moşu să-şi sucească şi răsucească picioarele în toate părţile, cît ţinea peticul acela de loc bătătorit, unde jucasem noi pînă atunci, şi care se afla în marginea răzoarelor cu castraveţi. Numai că atunci cînd a ajuns jucînd la jumătatea acelui loc şi a dat să se avînte o dată ca să facă vreo şotie de-a lui, cu picioarele săltînd valvîrtej în văzduh - na, că picioarele nu-i mai saltă deloc, şi pace bună! Ce dracu-i asta? O ia de la început, porneşte şi mai cu foc, ajunge la jumătate - aici, degeaba, nu-i chip! Poţi şi-n patru să te faci: nu-i chip şi nu-i chip! Picioarele bunicului, acolo, dintr-o dată - buşteni! „Tii, loc diavolesc! Tii, făcătură satanicească! Numai că Sarsailă, duşmanul neamului omenesc, şi-a vîrît coada aici!"

Ei, cum, să rămînă el de batjocură în faţa ciumaciior? S-a întors şi din nou s-a pornit a juca, de data asta pisînd pămîntul mărunt-mărunt, de ţi-era mai mare dragul să te uiţi la picioarele lui; cînd la jumătate - ioc! Nu mai merge danţul de-acolo înainte, şi basta!

— Ai, tartore, vicleanule! îneca-te-ai cu un zămos stricat! la ce n-ai plesnit tind erai de ţîţă, spurcatule! Ia uite-I ia, cum m-a umplut de ruşine la bătrîneţe!...

Şi adevărat că-n spatele lui chiar pufnise de rîs cineva. Se uită repede punicul jur-împrejur; nu tu bostană, nu tu ciumaci, nimic; înaintea lui, "Căratul lui, pe de lături - cîmp, ca-n palmă.

— Eee! Phii... Iacă na!

A început el să cate mai cu luare-aminte, încreţind pleoapele - şi, pe cît i Se Părea, cam cunoştea locurile acelea: într-o parte, pădurea; dincolo de pă-

Wmgrtlfc • ssstawfta fc
«i v- JV. y G

dure, poponeţ, un stîlp **nalt, cu** vîrful hăt sus în cer. Ce naiba! Că asta-i huli băria de şi-a făcut-o popa în grădină la el! De partea cealaltă iarăşi se ca vedea prin întuneric; îşi agereşte bunicul ochii: ăsta-i hambarul copistului H la canţăleria plăşii. Ia uite unde-l strămutase necuratul pe bunicu-meu! A m-r horhăit el o vreme pe cîmpul gol, pînă ce a nimerit o potecă. Noaptea! întunecoasă, Iară lună; în locul lunei, doar o pată alburie, care abia se străve dea iUndu-se printre nori. „Ce mai vîntoasă o să se iste mîine!" gîndi bunicul Şi atunci, alături de potecă, pe un mormînt mic, sărac, ce se afla acolo, numai ce vede că se-aprinde o lumînare. „Phii!" Stătu locului, îşi puse mîinile-n şold îşi ascuţi din nou privirea: pieri luminiţa numaidecît; în depărtare şi puţin mai încolo, într-o latură, se aprinsese altă lumînare. „Aici e-o comoară! strigă cu mare bucurie bunicul. Pun rămăşag pe orice vrei că aici e o comoară!" şi-şj sj scuipase în palme, gata să se apuce de săpat, dar îşi luă de seamă îndată că n-avea la el nici tîrnăcop, nici hîrleţ. „Păcat că n-am! Eh, cine ştie, poate c-arfi destul doar un rînd, două de brazde să iau şi - ghidi, ghiduşo. c-am dat de tine! Da n-am cum; ia să însemn cel puţin locul ăsta, să nu-l uit unde-i!"

Şi tîrînd coşcogea cracă, ruptă pesemne de vînt dintr-un copac, o aduse pînă peste movilita

mormîntului, iar după aceea luă din nou poteca spre casă. Păduricea prin care trecea acum, un stejăriş, se tot rărea; nu după mult, zări înainte-i un gard de nuiele, „Păi, da! Nu spuneam eu, gîndi bunicul, că asta-i bătătura popii? Iacătă şi gardul lui de nuiele! De-aici pînă la mine la bostană am mai puţin de-o verstă."
însă de sosit acasă tot cam tîrzior a sosit şi nici nu s-a atins de găluşte, n-a vrut să cineze. Numai cît, trezindu-l pe frate-meu, Ostap, l-a întrebat dacă ciumacii plecaseră demult şi-apoi s-a înfăşurat în cojoc şi s-a culcat. Şi cînd Ostap a dat sa-l descoase aşa:
— Bunicule, da ce ţi-au făcut diavolii pe ziua de azi?
— Nu mă-ntreba, i-a răspuns bunicul, înfăşurîndu-se mai strîns cu cojocul. Nu mă-ntreba, Ostap, că îmbătrîneşti!
Şi unde nu s-a apucat pe dată a sforăi cu atîta virtute, încît, de spaimă, stol s-au înălţat în văzduh vrăbiile ce se aciuiseră de cu seară în bostană. Vorbă sa fie că dormea! Ce-i drept nu-i minciună, bunicul - primească-l Dumnezeu în cereasca sa împărăţie! - mare pezevenghi mai era, din orice încurcală - Ş făcea, ce dregea - ieşea cu faţa curată. Ba încă aşa mi te mai ducea cîteodată cu cobza, că-ţi puneai după aceea mîinile în păr.
A doua zi spre seară, de cum a prins a se lăsa întunericul, şi-a pus mu[1] teanul, s-a încins, a luat subsuoară un **hîrleţ** şi un tîrnăcop, şi-a **tuflit** cuşma-l[1] cap, a dat pe gît o bărdacă de cvas de grîne, s-a şters la gură cu poala straiului şi, după asta, sfoară a pornit spre grădina popii. Au rămas curînd în urma Iu gardul acela de nuiele şi apoi stejărişul acela tînăr, scundac. Şerpuia printre copaci o potecuţă care ieşea în cîmp. Pe cît se părea, era tot potecuţa pe care o ştia el. Cînd ajunge bunicul la cîmp. locurile - şi ele: aidoma cum le ştia "e

o seară înainte, uite colo, poponeţ, hulubăria; dar hambarul, nu, hambarul
Tcăiri- „N-am ieşit bine, nu-i ăsta locul. Atunci e mai departe; se vede că
ebuie să mă-ntorc, s-o iau spre hambar." Se-ntoarce, apucă pe alt drum -
hatnbaru- a ata"; nsa **hulubăria** - neam! Iarăşi se-ntoarce, ţine drumul mai
nroape de hulubărie - şi nu se mai vede hambarul. Ca un făcut, se mai şi
porneşte a cerne ° P°icică. Dă bunicul fuga spre hambar - hulubăria parc-a
titrat în pămînt; înapoi spre hulubărie - hambarul nicăiri.
— Ah, n-ai mai avea parte să-ţi vezi odraslele mari, măi Sarsailă, afurisitule!
Si ploaia se-nteţise acum, turna cu cofa.
îa repede bunicul şi-şi scoate cizmele, că erau noi, le înveleşte în basma sa nu se burduşească de ploaie, şi trage-i fugă pe urmă, de ziceai că-i un **buiestraş** din cei domneşti. A dat buzna în colibă ud leoarcă, s-a împodobit cu cojocul şi a început a bombăni în legea lui şi-a mi ţi-l alinta pe ucigă-l crucea cu nişte vorbuliţe, cum nu mai auzisem eu de cînd mama mă făcuse. Nu mă ascund: să fi fost ziua, hotărît lucru că roşeam.
Dimineaţă, cum fac ochi, mă uit: bunicul prin bostană, s-a şi dus la treabă, de parcă nimic nu fusese cu el aseară - umbla printre harbuji şi-i acoperea cu frunze de lipan. La amiaz, cînd ne-am aşezat să mîncăm, moşul - iarăşi limbut ca de obicei, şi-l tot speria în glumă pe frate-meu cel mic c-o să-l dea pe o găină cum o mai pica la noi careva din sat cu orătănii de schimbat pe harbuji; şi după ce am prînzit, şi-a făcut cu briceagul dintr-o crenguţă un fluieraş şi s-a pus să cînte; iar nouă ne-a dat, să ne jucăm, un pepene galben strîmb, cu trei încolăcituri, parcă era un şarpe ghemuit, şi căruia el îi spunea cantalup turcesc. Demult n-am mai văzut pe nicăieri în vremea de-acum asemenea soi de zămoşi. E şi adevărat, sămînţa din care se prăseau ei îi venea bunicului de prin alte părţi de lume, tare depărtate.
Seara, pe la asfinţitul soarelui, îndată ce-am isprăvit cu prînzişorul, ia bunicul hîrleţul şi se duce să sape nişte straturi noi, să aibă unde pune pepenii tîrzii, de toamnă. Dar, trecînd pe lîngă locul acela care-i fusese piază rea cu două seri înainte, nu s-a putut ţine să nu-l suduie printre dinţi: „Fire-ai tu de loc blestemat!" şi, făcînd cîţiva paşi pînă acolo în mijloc, unde nici că mai avusese chip atunci să joace, izbeşte odată în pămînt cu hîrleţul, plin de năduh. Na, că iarăşi se pomeneşte dincolo, în cîmp gol ca-n palmă: de-o Parte, poponeţ, hulubăria, de cealaltă, hambarul. „Ei, da bine că mi-a dat prin Sind să iau cu mine hîrleţul. Ia uite şi potecuţa! Iacătă şi mormîntul! Iacătă şi Craca, aşa cum am tăbîrcit-o eu atunci peste movilă! Şi uite ia şi luminarea: arde! Acum, numai să nu dau greş cumva!"
Cu hîrleţul înălţat în slava cerului, de parcă se aţinea să moaie oasele
unui mascur ivit tam-nesam în bostană, dădu fuga în vîrful picioarelor spre
m°iliţă, şi acolo dintr-o dată stătu locului. Se stinsese lumînarea; pe movilă,
°8emite bolovan năpădit de bălării. „Mai întîi va să-l dau pe-ăsta la o parte!",
a 8mdit bunicul şi numaidecît s-a apucat a săpa jur-împrejurul pietroiului.

Mare mai era, afurisitul! Dar iacă, proptindu-se zdravăn bunicul cu picioarele în

pămînt, a izbutit să-l urnească şi să-l împingă spre rîpă. „Vuu!" a răsunat rîpa cînd s-a rostogolit în ea bolovanul. „Du-te sănătos! De-acum o să mea™ treaba mai iute!"
A stat puţintel să-şi tragă sufletul, s-a scotocit pînă să dea de punga cy tabac, şi-a turnat în palmă o grămăjoară şi voia să ducă tabacul la nas cînd numai ce, chiar deasupra creştetului lui, în văzduh „hapciu!", strănută careva tare, de s-au clătinat copacii, şi, strănutînd, îl împroaşcă-n obraz pe bunicul
— Măcar întoarce capul cînd îţi vine să strănuţi! a bodogănit bunicul şi se tot freca la ochi, să vadă: cine-a fost? Se uită după aceea bine, bine: ţipenie.
— Asta-i, se vede că necuratului nu-i place tabacul! a spus vîrînd punga înapoi în sîn şi punînd mîna pe hîrleţ. Da-i un prost, că tabac bun ca ăsta neam de neamul lui n-a avut parte să tragă pe nas!
Se-apucă iarăşi de săpat şi avea spor: pămîntul moale, intra uşor hîrleţul. lacătă că aude sunînd a fier. Dă la o parte ţărîna şi vede o căldăruşă.
— Ehei, ghiduşo, aici mi-erai! s-a bucurat cu glas tare, vîrînd hîrleţul pe sub căldăruşă, s-o salte.
— Ehei, ghiduşo, aici mi-erai! a piscuit atunci o pasăre şi i se auzea clonţul ciocănind în căldăruşă.
Bunicul a dat un pas îndărăt, scăpînd din mîini hîrleţul.
— Ehei, ghiduşo, aici mi-erai! a behăit un berbec şi behăitul venea din crengile unui copac.
— Ehei, ghiduşo, aici mi-erai! a mormăit un urs şi mormăiala se auzea, de parcă ursul ar fi fost alături, pe după copac.
L-au scuturat fiorii pe bunicul. A bodogănit cu ciudă:
— D-apoi c-aici ţi-e frică să scapi o vorbă! î • — Aici ţi-e frică să scapi o vorbă! a piscuit pasărea numaidecît. 3nu«r- Frică să scapi o vorbă! a behăit din copac berbecul.
•ldft- Scapi o vorbă! a mormăit ursul. !
te-sii-4 Hm! zise bunicul şi se sperie. "•
ST; Hm! piscui pasărea.
fr» — Hm! behăi berbecul. "
:i — Hm! mormăi ursul.
Stă bunicul, se uită înspăimîntat în jurui lui: Doamne sfinte, ce noapte neagră! Stele nu, lună nici atît; şi oriîncotro ai fi dat să apuci, numai rîpej prăvălişuri prăpăstioase, la tot pasul; sus, chiar asupră-i, sta aplecată o stînca gata-gata, ai fi zis, uite-acu să se năruie peste el! Şi numai ce i se năluceşte bunicului că de după stînca aceea se tot iţea o mutră pocită: valeu ce nas! curat foiul cel mare dintr-o covălie: cîte un ciubăraş de apă să-i fi turna 5[1] într-o nară şi-n cealaltă, şi tot nu dădeau nările pe dinafară: buzele - *o*°' buşteni, zău da!; ochii - roşii, şi ia aşa i se-nvîrteau în cap, ba mai şi scoase limba dihania, se strîmba la bunicul!

pe loc lepădîndu-se de căldăruşă, s-a stropşit bunicul la acea arătare: -
Du-te dracului! Na, ţine-ţi comoara! Bă, ce mutră scîrboasă!
Şi chiar îşi luase vînt s-o rupă de fugă cînd, mai uitîndu-se o dată în juru-i, stat pe loc, vedea că acum - nimic, pace ca şi mai înainte. „Va să zică, necuratul numai cît vrea să mă vîre în sperieţi!"
S-a apucat din nou să tragă afară căldăruşă - hei, da grea mai e, nu iese! Ce-j de făcut? Că doar n-avea s-o lase acolo! O înşfacă zdravăn cu amîndouă Vinile şi se opinteşte din răsputeri.
— Hei-rup, hei-rup! Hai înc-un pic, înc-un pic!
Şi-aşa, pînă la urmă o scoate din pămînt. „Uff! Ia să mă cinstesc cu-o ţîr de tabac!"
Ia el punga în mînă; dar înainte să-şi toarne în palmă, se uită cu grijă în toate părţile, să nu mai fie careva prin preajmă-i. Parcă nu era; însă numai ce bagă de

seamă că parcă trunchiul unui copac începe a sufla greu şi se tot umflă, i-a răsărit şi o pereche de urechi, albul ochilor prinde a arăta sîngeriu, nările îi joacă, nasul i se-ncreţeşte, ia uite-l că acuşi-acuşi strănută. „Las nu-mi mai trebuie nici un tabac!", s-a gîndit bunicul vîrind punga înapoi în sîn. „La ce să mă-mproaşte iarăşi în obraz necuratul?" A înhăţat căldăruşă cît ai clipi şi amandea! ia-o la sănătoasa, băiete, de-i scăpărau călcîile; numai că, fugind el aşa, îndată simte că-l tot plesneşte din urmă nu ştiu cine cu nuiaua peste ţur-loaie... „Oleoleo! Oleoleo!", striga întruna bunicul, alergînd cu sufletul la gură; abia cînd a ajuns pe-aproape de ograda popii i-a mai venit sufletul îndărăt.
Iară noi în vremea aceasta, de vreo trei ceasuri aşteptîndu-l, ne perpeleam: „Da pe unde-o fi umblînd bunicul?" Mama sosise demult de-acasă, din cătun, cu o oală de găluşte fierbinţi. El, nici gînd să mai vină! Iarăşi i-am pus lingurile în brîu, n-aveam încotro. După cină, spală mama oala şi apoi îşi roteşte ochii să afle un loc unde ar fi putut arunca zoaia care încă nu se răcise - peste tot, în bostană, straturi şi iar straturi de pepeni; numai ce vede mama deodată că vine spre ea, dar în picioare, nu de-a rostogolul, o putină din cele nari, De întuneric, cam întuneric. Pesemne că, zburdînd, vreunul din noi, băieţii, se pitise în spatele putinei şi-o împingea.
— Numai bine, am unde vărsa zoaia! a spus mama, şi repede a şi turnat-o [n] putină.
— Aoleo! s-a auzit atunci un glas gros, de bărbat.
Cînd ne uităm noi cu toţii: bunicul. Păi, de unde să fi ştiut cine venea? 2ău de n-am crezut că se pornise putina întracoace. Şi - ce să mă mai ascund după deget? - chiar dacă păcătuiam noi printr-asta întrucîtva, dar, ce-i drept, [ta]re ne mai venea să rîdem văzîndu-l pe bunicul cu părul lui, aproape coliliu, plin de zoi, şi în creştet cu un soi de cunună alcătuită din bucăţele de coji de [pe]Peni galbeni şi verzi.
— Ia uite-a dracului muiere! a strigat bunicul, ştergîndu-se pe faţă cu P°[a]la. M-a opărit! Ca peste porc la Ignat, aşa turna uncrop pe mine! Măi
V

băieţi, măi, ia de-acu ce-o să mai ronţăiţi voi la covrigi şi acadele! Şi n-o să m purtaţi de-acu înainte, împieliţaţilor, decît caftane din cele scumpe, muiat[e.n] aur! Hai, uitaţi-vă ici, uitaţi-vă să vedeţi ce v-am adus!
Şi a ridicat capacul ce astupa căldăruşa.
Ei, ce bănuiţi mneavoastră că era în ea? Cercaţi măcar puţintel a ghici - j. să-aud! Aur? D-apoi iacă, aici e-aici, că nu aur: gunoaie, putreziciuni... }ţj crăpa obrazul de ruşine să mai spui ce. A scuipat odată bunicul, i-a făcut vînt cîţ colo căldăruşei, iară după aceea s-a spălat pe mîini.
De-atunci, cu jurămînt ne-a legat să nu ne-ncredem, cît om fi şi-om trăi diavolului.
— Şi să nu vă-nchipuiţi voi mai ştiu eu ce! ne spunea apoi deseori. Tot ce-i iese din gură ăstui duşman al Mîntuitorului nostru, dar tot, tot - nu-i decît numai minciună! Adevăr nu găseşti la el nici de o copeică!
Şi cum prindea veste moşul, bunăoară, cum că în locul cutare sau cutare nu prea ar fi el lucru curat la mijloc, odată striga la noi:
— Ia hai fuga, măi băieţi, fuga, faceţi-vă crucită! Aşa, aşa! Faceţi-vă crucită frumuşel! Şi începea de îndată să-şi toarne şi el cruci peste cruci. Iară locul acela afurisit, unde nu mai avusese chip atunci să joace cazaciocul, îl împrejmuise cu gard de nuiele şi ne poruncise să aruncăm acolo, înlăuntrul împrejmuirii, orice nu mai făcea trebuinţă, şi tot dudăul, şi asemeni toate gunoaiele peste care dădeam cînd luam la greblat din vreme-n vreme bostana.
Uite-aşa-l duce de nas necuratul pe cîte un om! Dar cunosc bine pămîntul unde a fost atunci bostana bunicului: mai pe urmă l-au luat în arendă de la tatuca nişte cazaci din cătunele vecine, tot pentru bostană. Pe cinste, pămînt! Şi an de an roadă ce-o dădea el - o minunăţie; însă pe acel loc cu piază rea, despre care am povestit, nu s-a Scut niciodată nimic bun. Seamănă omul cu grijă, cum e şartul semănatului, şi cînd colo, ce răsare nu

te mai taie capul ce-i: că harbuz? nu, că nu-i harbuz; ori dovleac? da nu, nici dovleac nu-i; atunci castravete cumva? nici castravete nu-i... Naiba ştie ce-i!

1832 . viiiiv- ..:...,.. ,;sq«m;;- • , . -